

آزمون سراسری، یک جهش ملی

کدام رشته، کدام راه؟

مروری بر پرسش‌های رایج داوطلبان آزمون سراسری

گفت‌وگو کننده: محمدحسین دیزجی

اجرای آزمون توانایی

پس از پایان آزمون سراسری سال ۱۴۰۱ که در تابستان همان سال برگزار شد، کسانی که برای دوره بعد قصد شرکت در این آزمون را دارند، در آزمون سراسری پیش رو، با یک مجموعه تغییرات روبه‌رو هستند که بدیهی‌ترین نکته در این زمینه، بحث دو مرحله‌ای شدن این آزمون است. علاوه بر این دو مرحله‌ای شدن، تغییرات دیگری هم وجود دارند که به یقین داوطلبان عزیز را با پرسش‌هایی مواجه کرده‌اند. مشاوران عزیز دبیرستان‌های کشور از جمله کسانی هستند که دانش‌آموزان داوطلب ورود به دانشگاه‌ها به سراغ آنان رفته‌اند و از ایشان هدایت و راهنمایی مدد می‌کنند. به همین دلیل، ما نیز به دیدار علیرضا پروین‌نژاد، رئیس اداره مشاوره، بهداشت روان و استعدادیابی وزارت آموزش و پرورش رفتیم و پرسش‌های خود را در این رابطه با او درمیان گذاشتیم. پروین‌نژاد که از ۲۷ سال سابقه خدمت در بخش‌های گوناگون آموزش و پرورش برخوردار است، صمیمانه به پرسش‌های ما پاسخ داد. بخش عمده‌ای از گفت‌وگو را به صورت مکتوب در اینجا تقدیم شما کرده‌ایم.

اجرای آزمون رغبت

آموزش و پرورش فرستاده و به دست ما رسیده است. بر اساس این ابلاغیه است که تغییرات اساسی مشخص شده و ما نیز به آن استناد داریم. بر این اساس است که باید عرض کنیم، ورود دانش‌آموزان یا متقاضیان به دانشگاه تغییراتی یافته است. به این نحو که آزمون سراسری امسال در دو نوبت برگزار می‌شود. ابتدا متقاضیان در ۲۹ و ۳۰ دی ماه سال ۱۴۰۱ در اولین مرحله شرکت می‌کنند و سپس در ۱۵ و ۱۶ تیرماه سال ۱۴۰۲ در مرحله بعد شرکت خواهند کرد. اما در خصوص سؤال شما باید عرض کنیم، درس‌های عمومی از آزمون سراسری حذف شده‌اند و آزمون سراسری فقط

گفت‌وگو را با این پرسش آغاز می‌کنم که حذف درس‌های عمومی از چه زمانی در آزمون سراسری محقق می‌شود و آیا برای آزمون سراسری ۱۴۰۲ شرایط برای این تغییرات مهیا شده است یا خیر؟

بسم الله الرحمن الرحيم. من هم خدمت شما و همه مخاطبان عزیز مجله عرض سلام و ادب و احترام دارم. اجازه می‌خواهم پیش از اینکه به پرسش شما پاسخ بدهم، به یک ابلاغیه اشاره کنم. ابلاغیه شماره ۱۴۰۰/۶۳۱۰ به تاریخ ۲۵ تیر ماه ۱۴۰۱ که سازمان سنجش در خصوص تغییرات کلی در آزمون سراسری به وزارت

برای درس‌های تخصصی است و صرفاً هر دانش‌آموز یا داوطلب در یک گروه آزمایشی می‌تواند شرکت‌کننده باشد.

منظور تان این است که مثلاً یک دانش‌آموز فقط می‌تواند در گروه ریاضی شرکت کند و در گروه هنر امکان شرکت ندارد؟ این نکته را بیشتر توضیح می‌دهید؟

یعنی دانش‌آموز در هر رشته‌ای که دیپلم گرفته است، فقط در همان رشته می‌تواند در آزمون تخصصی شرکت کند. همچنین سابقه درس‌های عمومی ۲۶ درصد در آزمون سراسری تأثیر دارد و تأثیر سابقه درس‌های تخصصی در آزمون تخصصی ۱۴ درصد است که روی هم ۴۰ درصد می‌شوند.

با این توضیحات مشخص شد که در مرحله اول، یعنی در دی ماه و مرحله دوم، در تیرماه سال ۱۴۰۲، درس‌های

عمومی در این آزمون‌ها وجود ندارند و همچنین دانش‌آموز رشته علوم تجربی یا ریاضی و علوم انسانی فقط در گروه همان رشته که دیپلم می‌گیرند، می‌توانند در آزمون شرکت کنند. یک مثال و توضیح تکمیلی ارائه بفرمایید.

فرض کنید دانش‌آموزی در رشته علوم تجربی تحصیل کرده و در این رشته دیپلم گرفته است. اگر بخواهد در گروه‌های زبان‌های خارجی، ریاضی، انسانی یا هنر، برای ورود به دانشگاه آزمون بدهد باید مدرک تحصیلی آن رشته را هم اخذ کند. یعنی به صورت دانش‌آموز داوطلب آزاد به مدرسه‌ها بزرگسالان دولتی ثبت‌نام و دیپلم آن رشته را بگیرد. البته پیش از این باید در اداره آموزش و پرورش، دروس عمومی و اختصاصی تطبیق زده شود و دروس تخصصی را هم در آزمون دی ماه، خرداد یا شهریور با موفقیت گذرانده باشد. در واقع به این ترتیب باید دیپلم آن رشته را دریافت کند. پس از این است که می‌تواند در آن گروه آزمون سراسری بدهد.

فرض کنیم کسی دیپلم هنرستان بگیرد و حالا بخواهد در گروه ریاضی فیزیک در آزمون سراسری شرکت کند، مسیر برای او چگونه خواهد بود؟

هنرجویان هنرستانی می‌توانند در رشته‌های نظری متقاضی آزمون سراسری باشند، به شرط آنکه بتوانند در رشته‌های نظری دیپلم بگیرند. چنین دانش‌آموزی اگر بخواهد در رشته‌های انسانی، تجربی یا ریاضی در آزمون سراسری شرکت کند باید ابتدا مدرک دیپلمش را به دایره امتحانات آموزش و پرورش منطقه خودش برده و در آنجا آن مدرک برایش تطبیق بخورد و سپس به مدرسه‌ها بزرگسالان معرفی شده و به صورت داوطلب آزاد در آزمون نهایی آن رشته شرکت کرده و امتحان بدهد. بعد از گرفتن دیپلم همان رشته، تازه می‌تواند در آزمون سراسری آن گروه شرکت کند.

در سال‌های گذشته این امکان وجود داشت که دانش‌آموزان رشته‌های ریاضی تجربی یا انسانی، علاوه بر رشته خودشان، در آزمون زبان هم شرکت کنند و فرصت خود را برای ورود به رشته‌های زبان در دانشگاه امتحان کنند و در صورت موفقیت و علاقه‌مندی، این رشته را دنبال کنند. به این ترتیب و با شکل جدید آزمون سراسری، شرکت در آزمون سراسری زبان به چه ترتیب خواهد بود؟

در مورد آزمون زبان در وبگاه سازمان سنجش توضیحات لازم

ارائه شده است. در مورد این آزمون پنج درس وجود دارد که داوطلبان باید در درس‌های تخصصی این رشته و آزمون آن به صورت داوطلب آزاد بزرگسالان شرکت و موفقیت لازم را کسب کنند. سپس در این آزمون حضور داشته باشند. در واقع، پس از اخذ مدرک تحصیلی مربوط به گروه زبان، این امکان را پیدا می‌کنند که در آزمون زبان دانشگاه شرکت کنند.

دانش‌آموزان منطقه ۳ و ایثارگر فقط یک سهمیه دارند یا هر دو برایشان منظور می‌شود؟

داوطلبان دارای سهمیه ایثارگران، علاوه بر سهمیه ایثارگری، می‌توانند در هر منطقه‌ای که هستند، از سهمیه منطقه خودشان استفاده کنند. یعنی اگر در منطقه ۳ هستند، از سهمیه منطقه ۳ بهره ببرند.

آیا دانش‌آموز ایثارگری که با سهمیه در رشته روزانه قبول شده و در دانشگاه ثبت‌نام نکرده است، سال بعد هم می‌تواند از سهمیه استفاده کند یا خیر؟

خیر. در روزانه نمی‌تواند، اما در غیر روزانه می‌تواند از سهمیه خودش استفاده کند (در غیرانتفاعی، پیام‌نور، پردیس و مجازی).

به نظر می‌رسد با توجه به تغییرات آزمون سراسری امسال، توضیح بیشتری نیاز است؟

اگر دانش‌آموزی در یک رشته در روزانه شرکت کند و قبول شود، اما به هر دلیلی وارد دانشگاه نشود و انصراف بدهد، در سال بعد امکان شرکت در روزانه گروه مورد نظر را ندارد. یعنی فقط امکان شرکت در پردیس، غیرانتفاعی یا پیام نور را دارد. در واقع یک سال از شرکت در آزمون سراسری روزانه گروه مورد نظرش محروم می‌شود.

شما در صحبت‌هایتان اشاره کردید که آزمون سراسری دو مرحله‌ای شده است؛ یک مرحله در دی ماه و مرحله دیگر در تیر ماه. از طرف دیگر، درس‌های عمومی هم در آزمون دیده نشده‌اند. ممکن است برای بعضی‌ها این سؤال پیش بیاید که این دو مرحله‌ای شدن چه دلیلی دارد و با چه هدفی صورت گرفته است. به اصطلاح برخی از دانش‌آموزان، در این دو مرحله‌ای قرار است چه اتفاقی بیفتد؟

در هر مرحله‌ای که دانش‌آموز بالاترین نمره را گرفت، آن علامت یا نشان (تیک) تأیید در انتخاب رشته برایش فعال می‌شود. یعنی وقتی در مرداد ماه دو مرحله آزمون به اتمام رسید، شرکت‌کننده‌ها بر اساس بالاترین نمره و تراز می‌کسب می‌کنند، آن نشان تأیید برایش فعال و این نمره برایش محاسبه خواهد شد.

داوطلبی که در دی ماه در آزمون سراسری رشته تجربی شرکت کرده است، آیا در تیر ماه هم باید در همان گروه آزمایشی حضور پیدا کند یا می‌تواند در گروه آزمایشی دیگری دوباره آزمون بدهد؟

داوطلب در تیرماه یعنی مرحله دوم می‌تواند در همان گروه آزمایشی اول شرکت کند. حتی این امکان را دارد که گروه آزمایشی را تغییر بدهد، به شرط آنکه در رشته دیگر مدرک تحصیلی مورد قبول راه همان‌طور که قبلاً عرض کردم، کسب کرده باشد.

دانش‌آموزی که در دی ماه در یک رشته شرکت کرده و در تیرماه در رشته‌ای دیگر، برای ورود به دانشگاه کدام رشته

درس‌های عمومی از آزمون سراسری حذف شده‌اند و آزمون سراسری فقط برای درس‌های تخصصی است

را باید انتخاب کند و وارد شود؟

برای هر فرد این نشان تأیید مشخص خواهد شد. باید ببیند که نشان را برای کدام رشته دریافت می‌کند. در واقع، از او سؤال می‌شود که برای ورود به دانشگاه کدام رشته را می‌خواهد انتخاب کند. هر نشان تأییدی را که خودش انتخاب کرده باشد، در گروه همان نشان می‌تواند انتخاب رشته کند و وارد دانشگاه شود.

کسانی که دیپلم خود را در خارج از کشور دریافت می‌کنند، برای شرکت در آزمون سراسری جزو منطقه چند محسوب می‌شوند؟

دیپلمه‌های خارج از ایران جزو منطقه ۳ کشوری محسوب می‌شوند.

ورودی‌های دی ماه ۱۴۰۲ می‌توانند اواخر دی ماه دیپلم خودشان را ارائه بدهند؟ در این مورد توضیح بفرمایید.

چون آزمون سراسری در دو مرحله صورت می‌گیرد، زمان ارائه دیپلم شخص دانش‌آموز بعد از امتحان‌های خروجی آن‌هاست. یعنی اگر شخص در شهریور ماه قبول شود و مدرک بگیرد، آن زمان می‌تواند مدرک خودش را تحویل بدهد. حالا دانش‌آموزی که پایه دوازدهم است و هنوز دیپلم نگرفته است، در واقع در خرداد، شهریور یا دی ماه سال بعد دیپلم می‌گیرد. حتی اگر در نیمسال دوم هم باشد و قبول شود، در بهمن سال ۱۴۰۲ می‌تواند وارد دانشگاه شود و این زمان فرصت دارد دیپلم خود را ارائه کند. حالا متقاضی آزمون سراسری که در شهریور ماه دیپلم گرفته باشد، در شهریور مدرک خود را ارائه می‌دهند و هیچ مشکلی در این زمینه نیست.

اینجا یک سؤال پیش می‌آید. برخی افراد ممکن است دو یا سه سال قبل دیپلم گرفته باشند و دو یا سه بار در آزمون سراسری شرکت کنند؛ به ویژه دختران که مسئله سربازی ندارند. در مورد این افراد با تغییرات آزمون سراسری امسال چه صحبتی دارید؟

این افراد برای شرکت در رشته خودشان هیچ مشکلی ندارند. اگر شخص دیپلمش را در سال ۹۱ گرفته باشد که آن زمان دوره پیش دانشگاهی وجود داشت، حتماً مدرک او باید با مدرک جدید تطبیق داده شود و دیپلم جدید بگیرد. افرادی که از سال ۸۴ به عقب دیپلم گرفته‌اند هم باید مدرک خود را از طریق امتحانات ادارای که در آنجا درس خوانده‌اند، تطبیق بدهند و به صورت داوطلب آزاد در مدرسه‌ها بزرگسالان شرکت و مدرک رشته مورد علاقه‌شان را دریافت و سپس در آزمون سراسری شرکت کنند.

یک سؤال هم در خصوص دانشگاه فرهنگیان از حضورتان مطرح کنم. برخی تمایل دارند در دانشگاه فرهنگیان تحصیل کنند. این افراد وضعیتشان چگونه است؟ آیا باید از سهمیه‌های بومی و استانی استفاده کنند یا از استان‌های دیگر هم امکان شرکت در استان دیگر را برای این دانشگاه دارند؟

کسانی که در دانشگاه فرهنگیان قبول شوند، باید بومی و ساکن همان استان باشند. برای مثال، کسی که ساکن تهران است، فقط می‌تواند استان تهران و شهرستان‌های استان تهران را انتخاب کند و امکان رفتن به دانشگاه فرهنگیان در استان‌های دیگر را ندارد.

منظور شما از بومی استان این است که در لحظه گرفتن دیپلم، مثلاً فرد ساکن اصفهان باید باشد یا اینکه اگر سه سال پیش در استان اصفهان دیپلم گرفته باشد، ولی الان ساکن استان یزد باشد، الان در کدام استان می‌تواند در دانشگاه فرهنگیان شرکت کند؟

کسی که در یک استان درس خوانده و دو سال آخر را در همان استان بوده و آنجا دیپلم گرفته است، فقط در همان استان می‌تواند متقاضی دانشگاه فرهنگیان باشد. البته این امکان هم وجود دارد که اگر شرایط مهیا باشد، پس از قبولی در دانشگاه مورد نظر، مثلاً اصفهان، زمینه برای جابه‌جایی‌اش فراهم شود و به استان محل سکونت فعلی خود برود.

یکی از نکاتی که معمولاً در آزمون‌های سراسری از نظر داوطلبان حائز اهمیت است، بحث ضریب‌های درس‌ها اعم از تخصصی و عمومی است. در خصوص ضریب درس‌ها در آزمون این دوره هم برای ما بفرمایید. البته شما فرمودید که درس‌های عمومی هم امسال در آزمون نداریم. شکل کار به چه ترتیب خواهد بود؟

ضریب‌های درس‌های تخصصی و عمومی برای هر داوطلب از یک نمره کل سابقه تحصیلی و یک نمره کل آزمون اختصاصی (کنکور) ساخته می‌شود (اگر داوطلب در هر دو نوبت آزمون اختصاصی شرکت کرده باشد، دو نمره کل آزمون اختصاصی دارد). نمره کل سابقه تحصیلی، میانگین وزنی نمرات ترازشده درس‌ها (اعم از عمومی و تخصصی) سابقه تحصیلی است که وزارت آموزش و پرورش آن را محاسبه می‌کند و برای ساخت نمره کل نهایی به سازمان سنجش آموزش کشوری فرستد. نمره کل آزمون اختصاصی، میانگین وزنی نمرات ترازشده آزمون اختصاصی (کنکور) است. در واقع ضریب هر یک از درس‌های آزمون اختصاصی، وزن آن درس است. پس از محاسبه این دو نمره (نمره کل سابقه تحصیلی و نمره کل آزمون اختصاصی) در ترکیب آن‌ها نمره کل نهایی داوطلب محاسبه می‌شود.

سهم نمره کل سابقه تحصیلی پایه دوازدهم نظام ۳-۳-۶ در گروه‌های آزمایشی علوم ریاضی و فنی، علوم تجربی و علوم انسانی آزمون سراسری ۱۴۰۲ به میزان ۴۰ درصد با تأثیر قطعی است. میزان تأثیر سوابق تحصیلی دیپلم نظام سالی واحدی/نیمسال واحدی در گروه‌های آزمایشی ریاضی، تجربی و انسانی آزمون سراسری سال ۱۴۰۲، ۳۰ درصد با تأثیر قطعی و میزان تأثیر سوابق تحصیلی پیش‌دانشگاهی نظام سالی واحدی/نیمسال واحدی ۱۰ درصد (در مجموع ۴۰ درصد) با تأثیر قطعی در نمره کل سابقه تحصیلی است.

سهم نمره کل سابقه تحصیلی پایه دوازدهم نظام ۳-۳-۶ یا دیپلم و پیش‌دانشگاهی نظام سالی واحدی/نیمسال واحدی در گروه‌های آزمایشی هنر و زبان‌های خارجی آزمون سراسری ۱۴۰۲ به میزان ۲۶ درصد با تأثیر قطعی و فقط شامل درس‌های عمومی سابقه تحصیلی است و مابقی به سهم نمره کل آزمون اختصاصی (کنکور) اضافه می‌شود. میزان ضریب درس‌ها، سوابق تحصیلی و آزمون اختصاصی در اطلاعیه دبیرخانه شورای سنجش و پذیرش دانشجو اطلاع‌رسانی شده است.

کسی که در یک استان درس خوانده، دو سال آخر را در همان استان بوده و آنجا دیپلم گرفته است، فقط در همان استان می‌تواند متقاضی دانشگاه فرهنگیان باشد